

Топорков В.Г., кандидат архітектури, доцент
Сербіченко К.А., студентка гр. 403-А
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНЄ ВИРІШЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО ПРОСТОРУ ГАЛЕРЕЙ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА

У статті розглянуто особливості внутрішнього простору галерей сучасного мистецтва, їх архітектурно-художнє вирішення в еко-стилі.

Ключові слова: галерея сучасного мистецтва, інтер'єр, еко-стиль.

Постановка проблеми. Експозиції сучасного мистецтва вміщують у собі різні області культури, науки, мистецтва та освіти. Традиційні виставки образотворчого мистецтва розкривають зміст і стан художньої культури суспільства, в той час, як виставки сучасного мистецтва, "виходячи за рамки" традицій, трансформують споглядання мистецтва до активної участі глядача у творчому процесі. Бути ближче до природи і при цьому зберегти її – це одна з головних проблем сучасності, намагання вирішити яку не оминуло і інтер'єр. Досягається це завдяки присутності "духу природи" і атмосфери релаксації в інтер'єрі. Нові підходи та стилі в інтер'єрі поширились у різних куточках світу. Оскільки в експозиціях сучасного мистецтва в єдності працюють концепція, візуальний образ та виставковий простір, виникла необхідність у нових просторових рішеннях. Використання екологічних матеріалів для створення нових форм в інтер'єрі та показу сучасного мистецтва, а також необхідність комплексного підходу до роботи з творами сучасного мистецтва та глядачем є нині актуальною та недостатньо вивченою проблемою.

Зв'язок роботи з науковими програмами, темами. Проведене дослідження є складовою частиною плану науково-дослідних робіт кафедри архітектури будівель та містобудування ПолтНТУ з наукової проблеми „Оптимізація архітектурного середовища в природному довіллі”.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дана тема ще не достатньо вивчена науковцями архітектурного спрямування. Становлення, характерні риси, особливості і принципи формування еко-дизайну досліджують О.Лаврентьєв, Ю.Лебедєв, А.Щепанов, В.Єрмаков, С.Блащук, Н.Єгорова. Досліджуються проблеми взаємодії галерей та сучасного мистецтва. Недослідженим залишається

тема особливостей архітектурно-художнього вирішення інтер'єрів галерей сучасного мистецтва в рамках екологічного підходу.

Мета статті – дослідження архітектурно-художніх рішень внутрішнього простору галерей сучасного мистецтва в рамках екологічного підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Галерея сучасного мистецтва – це художньо-культурна організація, що займається культурно-просвітницькою і виставковою діяльністю (пошук, експонування, зберігання, реставрація, вивчення та популяризація творів сучасного мистецтва), а також комерційною діяльністю (експертиза, реклама і продаж творів мистецтва).

Виникнення галерей спостерігається напочатку ХХ століття. На приватних квартирах, або в окремих «майстернях» збиралися художники певного кола інтересів і приносили свої картини. Вони їх демонстрували в вузькому колі спільних знайомих, які найчастіше розділяли їхні погляди на свободу творчості, або художникам, які вважали для себе можливим висловити свою особисту думку на мистецтво, відмінне від офіційної позиції держави на творчий процес і його зміст. Ці одиничні творчі особистості на тлі загальної маси художників, що працюють в офіційній системі держави, становили досить цілісну групу однодумців, об'єднаних прагненням до свободи самовираження. Ця діяльність послужила поштовхом до змін в системі мистецтва і культури, а художні галереї стали середовищем її реалізації.

Еволюція галерей свідчить про взаємопроникнення ділових і соціокультурних аспектів. Фахівці виділяють наступні характерні риси сучасних художніх галерей:

1. Галерея спільно з художниками і експертами збирає колекції світового, державного, або місцевого значення, створюючи тим самим основу для розвитку культури.
2. Виступає в ролі виставкового майданчика, який створює зацікавлена особа. Зацікавленою особою може бути як приватний колекціонер, так і держава.
3. Галерея є основою для пошуку талантів серед художників. В періоди засоби комунікації були ще не розвинені, художники могли зв'язатися з потенційними покупцями, головним чином, через співпрацю з галереями.
4. Є художньо-комунікаційний майданчик, через який можуть взаємодіяти власники художніх творів, критики, арт-дилери, представники медіа.
5. Галерея несе місію формування художнього смаку у громадськості, інформування та просвіти.

На відміну від міської картинної галереї та музею, в галереї сучасного мистецтва є:

- постійна експозиція, концепція, виставкова політика;
- регулярна зміна експозиції;
- спеціалізовані працівники: експерт, куратор, мистецтвознавець, консультант;
- договірні відносини з суб'єктами (художниками), як тими, що зарекомендували себе, так і молодими художниками;
- камерна обстановка;
- можливість придбання творів мистецтва.

Галереї сучасного мистецтва є прикладами, що показують напрямки в розвитку художньої творчості.

В основі дизайну інтер'єру лежить синтез прагматичних і художніх ідей і рішень, спрямованих на поліпшення умов існування людини в цілісному естетично досконалому середовищі.

Все різноманіття вирішення інтер'єрів умовно можна поділити на три основні стилістичні напрямки: історичні стилі – це ті, що виникли в різні періоди і характеризують ту або іншу епоху, етнічні – несуть в собі характерні риси культури окремого народу і сучасні, які відбивають нові тенденції і напрями в інтер'єрному мистецтві.

XXI століття – час взаємопроникнення тенденцій в різних сферах творчості. Стильові напрями в рішенні дизайну інтер'єру співіснують, перетікають один в інший, збагачуються, запозичуючи риси один у одного, складаючись в строкату, але одночасно цікаву картину. Основні характеристики сучасного стилю в дизайні інтер'єру – це функціональність і конструктивізм, властиві раціональному типу мислення сучасної людини.

В останні роки особливо актуальним став еко-стиль, який досить швидко зайняв своє місце поруч з лофтом і мінімалізмом. Багато сучасних споживачів поступово відходять від урбанізму і повертаються до натуральності та природності, прагнучі зберегти природу у первісному вигляді.

У перше про еко-стиль заговорили в кінці 20 століття, коли люди почали активно обговорювати екологічні проблеми. Використання екологічно чистих нешкідливих для здоров'я та практичних в застосуванні матеріалів створюють позитивну енергетику в приміщеннях архітектурного об'єкту. Еко-дизайн знімає напругу, дозволяє сприймати експонати та середовище їх розташування без зайвого, відволікаючого емоційного фону.

Яскравим прикладом еко-стилю є так звана «Неземна галерея» в мексиканській Тулумі. Цей простір може похвалитися унікальним характером:

його стіни вигнуті, підлога хвиляста, а скляні вікна та двері круглі. Кожна поверхня покрита саджанцями і лозами, які потрапляють з місцевих джунглів; зі стін, стелі та підлоги звисають та проростають живі дерева і рослинність. Галерея є дітищем її засновника Азулік Хорхе Едуардо Нейри Стеркель, який є архітектором самоучкою (рис. 1).

Рис. 1. «Неземна галерея» в Тулумі, Мексика

Як правило, назва "еко" говорить про наявність природних екологічних матеріалів, якими оздоблюють інтер'єр. Сучасний еко-дизайн використовує натуральні, чисті матеріали з мінімальною обробкою, без шкоди для навколишнього середовища.

Серед особливостей еко-стилю можна виділити наступні:

- в стилі не використовуються пластик, полімери, шкідливі барвники;
- використання сучасних технологій, які дбайливо і гуманно зберігають природні ресурси;
- форми і лінії прості, лаконічні.

Така ж простота і лаконічність відноситься до кольорової гами, яка за задумом повинна імітувати живу природу. Матеріали, з яких виготовляється меблі та елементи декору, проходять мінімальну обробку, зберігаючи свою первісність і автентичність. У великій кількості використовується дерево, камінь, лоза, бамбук, кераміка. Натуральні матеріали використовують для всіх поверхонь приміщення – від підлоги до стелі. Стіни прикрашають стабілізованими

рослинами, які цілий рік радують буйством фарб і зеленню. Наприклад повністю вкривають декоративним мохом, він невибагливий у догляді, добре очищає повітря і створює ефект зеленого килима, який привертає погляди.

Гармонійно в еко-стилі виглядають білі, блакитні, зелені тони, відтінки дерева, піску, природної рослинності. Меблі та аксесуари в еко-дизайні мають прості форми з природною фактурою.

Ще одним яскравим прикладом використання еко-стилю є арт-галерея в Осло. Студенти зі школи архітектури та дизайну об'єдналися з архітекторами Rintala Eggertsson для створення презентації художньої галереї на вулицях норвезької столиці. Виставковий зал – це серія хатинок, оздоблених деревом, які виступають як група поп-арт-галерей на вулиці. Проект був створений для перевірки архітектурних і культурних можливостей в районі Осло Терези.

Рис.2. Виставковий зал поп-арт-галереї, Осло, Норвегія

Також неможливо не звернути увагу на незвичайний підхід до використання екологічних об'єктів у галереї сучасного мистецтва в Швеції. Так звана «Люб'язність природи» – це контекстуальна арт-інсталяція Анука Фогеля та Йохана Селбінга, що формує життя рослин у просторі, подібному до галереї. Замість того, щоб створювати новий об'єкт для експозиції, виставковий простір розрахований на такі існуючі живі елементи, як дерева та папороть. Розташована у Redford Gardens, експозиція пропонує відвідувачам подумати про своє відношення до природи. В арт-інсталяції, місцевий природний контекст не змінюється, але частина його тимчасово ізолюється архітектурними засобами (стіни, скляний дах), для того, щоб створити критий рослинний острів, що стає мистецькою роботою (рис. 3).

Рис. 3. Арт-інсталяція «Люб'язність природи», Швеція.
Автори Анука Фогель та Йохан Селбінг

Цей спокійний простір натякає на галерейну кімнату, де пейзаж став головним експонатом в інтер'єрі, а його значення підкреслено архітектурними засобами.

Висновок.

Екологічний дизайн – новий напрям архітектурно-дизайнерської діяльності спрямований на вирішення двох взаємопов'язаних завдань:

- проектування комплексних об'єктів з позиції широкого спектру проблем взаємовідносин людини з природою, предметно – просторовим і соціокультурним оточенням;

- реконструкція і реорганізація власного природного оточення з метою створення гармонійного середовища для проживання людини.

Принципи екологічного промислового дизайну втілюють турботу про оточуюче середовище з метою зниження забруднюючого впливу товарів широкого вжитку на оточуюче середовище від початку і до закінчення їх життєвого циклу. Галерейна експозиція намагається залучити глядача до активної участі у процесі творення. Цей процес і процес сприйняття трактується як одне нероздільне ціле. Щоб це відбувалося, архітектори шукають нові форми подачі експозиції та все частіше залучають екологічні матеріали та конструкції у свої проекти для створення більшого комфорту для глядачів без шкоди для природи.

Література

1. . Ермаков В. Эко-дизайн: возможность почувствовать гармонию окружающего мира .– М.: Гардарики, 2009.– 97с.
2. Лебедев Ю.С. Гармония форм в живой природе и архитектуре / Ю.С. Лебедев .– М.: ЦНТИ, 1976.– 94с.
3. Порчайкина Наталья Викторовна. Выставка современного искусства как система: пространство–экспонат–человек: автореф. дис. кандидата искусствоведения : 17.00.04 /"Алтайский государственный университет".- Барнаул, 2013. – 26 с.
4. Салтанова М. В. Игровые принципы в организации экспозиционного пространства музея. / М.В. Салтанова// Вопросы музеологии – 2010. – №1 – 133-140 с.

Аннотация

В статье рассмотрены особенности решения внутреннего пространства галерей современного искусства в эко-стиле. Показаны их характерные черты и перспективы развития.

Ключевые слова: галерея современного искусства, интерьер, эко-стиль.

Annotation

In the article The peculiarities of solution of interior space of art galleries in eco-style are considered. Their characteristic features and prospects of development are Shown.

Key Words: Contemporary art Gallery, interior, eco-style.